Ч. 90. (261). Львів, пятниця, дня 7 цвітня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна газета.

Виходить що дня рано кромі понеділка

Условия передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від поштової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш о[illegible], а звертає ся тільки [illegible] застереженя. „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська [illegible].

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Бесіда німецького канцлера про міжнародне положене.

БЕРЛІН. (Ткб). Канцлер Бетман Гольвеґ виголосив в парляменті слідуючу бесіду:

Мілітарне положене.

Панове! Коли перед чверть роком промовляв я з сього місця, старав ся я на підставі дійсних фактів дати Вам образ військового положеня.

Події усправедливили мою віру з якою я тоді промовляв. Дарданельська виправа скінчилась фіяском. По побідній сербській кампанії, в якій побіч нас і побіч Австро-Угорщини болгарська армія вкрилась вічною славою, тепер також Чорногора і північна Альбанія є вже в руках наших союзників.

Анґлійці як перше так і тепер старають ся [illegible] свою армію [illegible] Кут-ел-Амара. Вправді Росіянам вдалось перемагаючою силою зайняти Ерзерум, однак великі турецькі сили не допускають посуватись їм дальше вперід, а російські наступи в Галичині, та нові атаки Італійців на становиська над Сочею розбивають ся о незрушиму хоробрість австро-угорських військ.

З нечуваним напруженєм сил пігнали Росіяни свої кольони на довгім фронті проти наших ліній. Перед Гінденбурґом і його військами зломились ворожі наступи серед неймовірних втрат. Ворожі правительства старають ся переконати своїх підданих, що наша мілітарна сила кінчить ся, що не маємо вже людий, та що мораль наших військ вже пропала.

Думаю однакож, мої панове, що бої під Верденом навчили їх думати инакше. (Дуже слушно).

Приготовані ґеніяльно операції виконують наші хоробрі війська, які відносять на ворозі, що борееть ся з хоробростю повною посвяти, одну побіду по другій. Мілітарне положенє отже на всіх фронтах є дуже вдоволяюче та вповні відповідає плянам.

Справа виголодженя.

Наші вороги думають, що ціль, якої не можуть осягнути оружною рукою, осягнуть при помочи виголодженя і відосібненя. Я розумів се, коли наші противники в р. 1915. жили ще сею надією, однак не розумію, як зимне вираховане після досвідів з р. 1915. може доси у них панувати.

Наші вороги забувають, що наш державний орґанізм завдяки орґанізаційній силі цілого населеня доріс до найтяс[ш]их завдань розділу средств поживи. Вони забувають, що німецький народ розпоряджує могучою моральною резервою, яка дає спромогу ограничити житеву стопу, що в послідних десятилітах сильно змогла ся. Щож сталоб ся, колиб ми прим. під зглядом консумпції мяса і житевих услівий цофнулись в 70-ті роки. Думаю, що наші вороги пригадають собі, що також тодішне наше поколінє було досить сильне, щоб завдати сильний удар.

Місяці, які під сю пору переживаємо,— говорю се зовсім без обиняків — є тяжкими місяцями. Вони спричинюють ограниченє не в однім господарстві, журбу не одній родині.

Тим більшою вдячностю є перейнятий наш подив для жертвенности і посвяти вітчинні, з яким якраз убоге населенє готовить ся в тяжкі часи та є готове все перетерпіти в тій борбі о житє і смерть.

Такі є звіти з цілого краю. Однак вони говорять заразом, що і працьовитих, які остались дома, приносить овочі, коли небо поблагословить лани. Доносять згідно, що озимі засіви представляють ся гарно.

Жнива 1915 р. були найгіршими від десяток літ. Та мимо сього вистарчить нам збіжа не лиш до нових жнив, але і на новий рік лишить ся нам много ощадностий.

І знов викажеть ся рільнича сила Німеччини. Коли нам доси вистарчило збіжа, то тим більше й в будучности.

Щоб нас виголодити і замкнути, щоб розширити війну на цілий німецький народ, на наші жінки і діти, Анґлія і її союзники знехтували права середущої Европи.

Справа підводних суден.

На американську ноту з д. 5 падолиста 1915, що представляла нарушенє міжнародних законів Анґлією, — анґлійське правительство, о скільки знаємо, до нині не відповіло. (Слухайте, слухайте!) Як сей протест, так і инші протести невтральних держав не мали у наших ворогів ніякого успіху як тільки дальше знасилуванє прав невтральних. Анґлійське правительство не уступило мимо людяних зусиль американських філянтропів в справі довозу молока для німецьких дітий. Проти сього нарушеня міжнародного права американське правительство вже запротестувало. Ані одна з невтральних держав, без згляду на се, чи вона нам прихильна, чи ні, не може нам заперечити права боронитись проти противній міжнародному праву війни виголодженя. Ані одна з тих держав не може жадати, щоб ми дали собі видерти з руки оруже, яким розпоряджуємо. Ми його примінюємо і мусимо його вживати. (Дуже слушно). Ми шануємо управнені інтереси невтральних на полі всесвітної торговлі але можемо сподіватись, що й нам буде признане наше право бо ми маємо обовязок відплачуватись всякими средствами, проти політики виголодженя, що є іронією міжнародного права та всяких людських почувань.

Війна з Портуґалією.

Від часу, коли у послідне я промовляв, були ми приневолені обявити війну Портуґалії. Ви чули, мої панове, яких цілого ряду нарушень невтральности допустилась Портуґалія. Серед стрілів зрабовано наші кораблї, що вивело нас з терпеливости. Портуґалія робила під натиском Анґлії. Анґлія в сім случаю дала свіжий доказ своєї повної любови протекції над малими державами. (Веселість.)

Справа мира.

Мої панове! Коли дня 9. вересня висказав я нашу готовість говорити про мир, заявив я, що не можу доглянути й сліду такої самої готовости по стороні наших ворогів. Що я мав слушність, на се є доказом те все, що сталось в межичасі. Те все, що ми чули з уст керманичів ворожих держав, з промов виголошених в Льондоні, Парижи, Петрограді і Римі, є так ясним, про нема про се що й говорити. Одно тільки слово під адресою п. Аскіта, президента анґлійських міністрів: вправді не відповім я на його особисті інвективи, бо личні напасти в часї війни уважаю невмістними, однак майбутньо хочу відповісти. Для пана Аскіта цілковите та остаточне знищенє мілітарної сили Прус є і дальше услівєм всіх мирових переговорів, а рівночасно він дорікає задля недостачі мирових предложень... Німеччини (веселість). Вести переговори над мировими предложенями, які робить противна сторона, до сього є готова кожда сторона. Возьмім однак такий случай, що я пропоную п. Аскітови, щоб засів зі мною до стола, щоб обговорити мирові услівя, а п. Аскіт розпочинає жаданєм остаточного, цілковитого знищеня мілітарної сили Прус. Тоді розмова, закиб розпочала ся, вжеб скінчила ся (дуже слушно). На таке услівє мира останеть ся нам тільки одна відповідь, а сю відповідь дасть наш меч: Коли наші противники хотять ще дальше мордувати людий та пустошити Европу, то вина спаде на них самих. Ми зробимо, що до нас належить та піднесемо рамя до щораз більших ударів. (Живі оплески).

Мрії ворогів.

В хвилї вибуху війни пригадав я собі на слова Мольткого, що ще раз будемо мусїли боронити в крівавій борбі сього, що ми здобули в р. 1870. В обороні нашої єдности та свободи пішли ми в бій, як один муж пішов цілий нарід. Тим, що хотять знищити наші вороги, є якраз сильна свобідна Німеччина. Вона має знов статись безсильною, і як в попередних столїтях сказана на ласку своїх сусідів, які бажають могучости, вона має бути позорищем Европи, а навіть по війнї мається їй наложити кайдани, якіб спинили її господарський розвій. От що розуміють наші вороги під виразом мілїтарне знищенє Прус. Вони розібють собі голову. (Оплески).

Ціль війни Німеччини.

Чогож ми хочемо? Нашою думкою та цілею, яка нам присвічує в теперішній війнї: є Німеччина так сильна, так кріпко зєдинена, щоб знова хтось не відважив ся нас знищити, щоб всї на широкім світї мусїли признати наше право до свобідного зужиткованя наших мирових сил. (Оплески)! Се, чого бажаємо, є якраз ся Німеччина, а не нищенє чужих народів. Се може тільки в268ратувати трівало европейський континент, який сильно захитав ся в основах. Щож може дати Европі ворожа коаліція? Росія судьбу Польщі і Финляндії, Франція домаганя до сеї геґемонії, яка була нашим нещастєм, Анґлія стан безнастанного подражненя, яке називає залюбки рівновагою на континенті, а яке є внутрішною причиною неймовірної нужди, яку ся війна принесла Европі. (Дуже слушно!) Колиб ті три державі не були проти нас получились, був би запанував европейський мир скріпмований постепенно силою супокійного розвитку. Се було ці-

лею німецької політики перед війною. Ми могли би були дійти до сього, чого бажаємо, мировою працею. Та наші противники вибрали війну.

Пос. Лібкнехт кличе: Ви вибрали (густі оклики протесту та кличі: Геть з ним!)

Тепер мир мусить зродитись з моря крови і сліз, з міліонових гробів! Для власної оборони, панове, пішли ми в бій, але те що було перше, вже тепер не істнує. Історія пішла твердим кроком вперід і вже не верне.

Доля окупованих країв.

Німеччина і Австро-Угорщина не мали наміру видвигати польської справи. Її видвигнула війна. Вона тепер істнує та жде своєї полагоди, її рішать Німеччина і Австро-Угорщина.

Бельґія по війні буде чимось новим. Та Польща, яку полишив російський козак рабуючи і палючи, вже не істнує. Також і пан Аскіт говорить про нації. Коли се говорить, та коли стає на становиську ворога, якого ніколи не поконаєть ся, то чи може собі уявити, щоб Німеччина колинебудь віддала добровільно освободжені нею і її союзниками народи, які заселюють простір між Балтийським морем і болотами Волині? Росія не сміє у друге випровадити війська на відкриті границі західних і східних Прус, не сміє ще раз за французькі гроші зробити з привислянського краю брами, з якої може впасти до відкритої Німеччини.

Тим менше можна вірити, щоб ми віддали без повної забеспеки для нашої будучности західні краї. Ми утворимо собі реальні запоруки, що Бельґія не стане ся державою підпорядкованою Франції і Анґлії та що не буде заборолом проти Німеччини. Також і в сім случаю нема „status quo ante“ і тут судьба не вернеть ся. Бажаємо мати сусідів, якіб не получились в будуччині проти нас, щоб нас згнобити але сусідів, з котрими моглиб ми жити для спільної користи.

Чи мирова праця Німеччини та мирові заходи наші не причинились до піднесеня Бельґії? Чи і тепер підчас війни не стараємось відбудувати сього краю, о скільки се підчас війни можливе?

Спомин про сю війну в тім тяжко навіщенім краю довго ще останеть ся в памяти, однак ніколи не дозволимо, і то в обосторонній інтересі, щоб з сього могла зродитись нова війна. Дальше згадав канцлєр, що російське правительство буде мусіло винагородити за сі безправства, яких допустилось супроти Німців, підданих Росії і Німеччини.

Будуччина Европи.

Европа, яка зродить ся з сеї нечуваної війни, не буде під многими зглядами подібна до давної Евопи, бо пролята кров ніколи не вертає, а знищене добро вертає тілки поволи. Якнебудь буде представлятись справа для всіх націй, заселюючих Европу, в кождім однак разі мусить повстати Европа мирової праці. Мир, який покінчить війну, мусить бути тривалий, а не зародком нових воєн.

Світляна будуччина.

Згадавши про смішні видумки заграниці будьто Німеччина хоче дістатись до Америки зглядно підбити Канаду чи Бразилію, заявив канцлєр:

Даруйте панове, що мою бесіду закінчу особистим спомином. Коли послідний раз був я в головній кватирі, стояв я побіч Цісаря на місци на якім був я з ним як раз перед роком. Цісар пригадав се собі і в словах повних зворушеня вказав на велику зміну, яку ми від сего часу пережили. Тоді Росіяни були в Карпатах і ще не розпочалось ломанє ліній під Горлицями, ще не було офензиви Гінденбурґа. Нині стоїмо глубоко в Росії. Тоді Анґлійці і Французи бомбардували ще Ґаліполі і мали надію, що Балкан стане проти Німеччини. Нині Болгарія стоїть по нашій стороні.

Серце Цісаря переповнене є глибокою вдячністю для Бога війська і народу. Можу сміло сказати, що в сій годині сильнійше та основнійше представив я собі велич праці, яку доконали війська та фльота. Наша спільна праця є подвійно відвічальною. Нема у нас нині иншої думки як ся, в який спосіб помочи нашим геройським жовнірам, які за вітчину там кидають своє житє на шанці. Їх оживлює одна гадка і одна воля. Ся гадка повинна нас всіх зєдинити і вести. Вона по борбах вітців доведе наші діти до сильної і вільної будуччини (живі оплески).

Світова війна.

Тайні приготованя Голяндії.

Тайна, котра оповивала домаганя голяндського правительства починає поволи виясню вати ся. Правдоподібно приготованя Голяндії викликала париська нарада, на котрій обговорювано намір проломати і окружити німецький фронт в сей спосіб, що анґлійські війська перейдуть через Голяндію, не зважаючи на нарушенє її невтральности. В такім случаю, Німці мусіли би опорожнити Бельґію і окупувану часть Франції. Такий плян піддав Кітченер а прийнято його з одушевленем. У відповідь на се, Голяндія предприняла звісні заряджения.

ВІДЕНЬ, З Роттердаму доносять: Голяндське правительство боїть ся, щоби коаліция не ужила голяндської теріторії в такій самій цілі і в сей сам спосіб як се зробила з Грецією. Сей примір є відстрашаючий. Кожда проба коаліції стрінула би ся з як найенерґічнійшим опором. Однак се не значило би, що Голяндія вступає в ряди воюючих держав. Міжнародне право каже, що само оружие відперте евентуального атаку не є ще участю в війні.

З Ціріху доносять: Воєнні заряджения голяндського правительства мають постійний характер і відносять ся навіть до подробиць. На зелізницях обовязує вже воєнний розклад їзди. Оголошено перманенцію всїх властий і урядів комунікаційних. Письма, листи і телеграми підлягають цензурі.

Ще з париської наради.

БЕРНО. З Берна доносять що на париській конференції ухвалено між иншим вислати на італійський фронт літаки і умoжливити Італійцям побороти австрійські укріпленя. За се Італія має дати Франції робітників до фабрик. Як доносять з Люґано в північній Італії відбуває ся переґруповане війск.

Аскіт на італійськім фронті.

ЛЮҐАНО. Як зачувати, Аскіт в товаристві короля звидів карнійський фронт і часть фронту над долішною Сочею і заявив, що пізнав трудности тяжкі до поборення, однак переконав ся, що побіда Італії є певна.

Димісія італійського мінїстра війни.

З Міляно доносять, що король прийняв димісію мінїстра війни Цупелїого і на його місце іменував ґен. пор. Павло Мароне. Причиною димісії було се, що мінїстер бажав взяти чинну участь в війні.

Голяндія проти коаліції.

„Berliner Tagblatt“ доносить з Ґаґи: Домаганя коаліції, предложені Голяндії не були висказані в формі ультіматa, але були по части господарської, по части мілітарної природи. Домаганя відкинено і Голяндія покликала ся на свою невтральність.

В справах економічних відбувають ся переговори.

Голяндія мобілїзує.

Швайцарські дневники доносять, що голяндські піддані, перебуваючі в Швайцарії дістали візванє від голяндського правительства, щоби сейчас вертали до вітчини.

На морі.

ҐАҐА. Корабель „Норден“, котрий приїхав з Нового Йорку до Роттердаму, лишив почту в Фальмут.

ТОРШЕЛІНҐ. Два рибацькі судна відкрили анґлійський контрторпедовець в стані великого ушкодженя.

НОВИНКИ.

— **Справа львівського унїверзитету у п. Гуссарека, мінїстра просвіти.** Коли Др. Ґерстманн заявив, що всї ті, які мають кремерижські іспити хотяйби і найліпші, мусять ще раз здавати перед львівською комісією і то перед другим курсом і хто здасть то лише тому будуть признані фреквентації, тоді йому заявлено, що буде внесений рекурс.

Коли представлено справи у Д. Коцоловського Ч. В. В., кромерижського ректора і у о. Філяса, давнїйшого ґенерального вікарого на вигнаню, нічого не помогли, вислано делєґата до мінїстра Гуссарека; сей прийняв делєґата чемно, вислухав подрібно представлену справу і сказав:

що він зарядив, що професори львівского унїверз. мають перевести свого рода кольоквія з тими, що здавали в Кромерижи, але сї кольоквія не можуть змінити ноти записаної вже в Кромерижи. „Зрештою — сказав Гуссарек — я зараз вишлю иньше письмо до ректорату унїверзитету“.

Недавно закликав Др. Ґерстманн кількох і заявляє, що прийшло з мінїстерства нове письмо, „на підставі якого вам признано фреквентацію і іспити, бо ми ухвалили, що і кольоквій нема рації переводити“ А нинька виписав кожньому на індексі, що на підставі письма з мінїстерства з 21. марта 1916. Ч. 3652, признаєть фреквентації і іспити і підпис Др, Ґерстманн і печать.

— **Поворот властий до Львова.** Польські часописи доносять, що Намісництво і Краєвий видїл мають вернути до Львова в перших днях мая. Намісник Колярд має виїхати на довше лїчене, а в його заступстві буде урядувати радник двора Устияновський.

— **З Товариства „Просвіта“.** З огляду на се, що в пятницю д. 7. цвітня припадає українське звято Благовіщене Пр. Д. М., тому проєктовані засїданя комісій відкладає ся на слїдуючий тиждень в такім порядку: Понеділок д. 10. комісія просвітно-орґанїзаційна; вівторок д. 11. Головний Видїл; середа д. 12. комісія для поборюваня неграмотности; четвер д. 13. комісія видавнича; пятниця д. 14. комісія економічна. Всї засїданя починають ся о год. 6-їй вечером, лиш засїданє економічної комісії визначено на год. 7.

— **Займятє майна.** Військовий суд 46 дивізії піхоти краєвої оборони розпочав карне поступованє проти Полікарпови Вірхановському, літ 23, та П. Ґамбалї, літ 19, родом з ґрибівського повіта за се, що в груднї 1915 перейшли добровільно до ворожого табору і там піддали ся. В цїли забезпеченя домагань держави о відшкодованє, ц. к. краєвий карний суд у Кракові запорядив конфіскату движимого й недвижимого майна обжалованих.

— **Росія хоче Галичини і Буковини.** В дискусії над буджетом мінїстерства заграничних справ посол Марков заатакував правительство за його непорадність та інертність супроти Анґлії; Росія — по словам Маркова — повинна Анґлії предложити такі жаданя: Росія одержить невідкличнo Константинополь, Адріянополь, значну част Малої Азії; Галичина та Буковина теж мусять бути прилучені до Росії.

— **Польська палестра в Лодзі проти німецької мови.** „Ill. Kur. Codz.“ пише: Президія німецької поліції в Лодзї звернулась перед двома тижнями до всїх адвокатів і місцевих правників з жаданєм, щоб підписали відповідні декларації, на яких основі буде їм вільно вести оборону в тамошних судах. В противнім случаю грозив обіжник, що за уживанє правних порад буде накладана кара в висоті 1000 рублів. Польська палестра зібралась в тій цїли на нараду, почім вибрала депутацію, яка удалась до

п. Опена та заявила йому в імени польських адвокатів, що зрікаєть ся взагалї удїлювати на будуче порад в дома та що не буде ставати в тутешнїх судах доки язиком розправ не буде польска мова, в місце дотеперішної нїмецької. П. Опен поки-що прийняв се до відома, зазначив однак, що сеї справи не вважає як покінчену.

— **З пісень часу.** З Милошович пишуть нам: В нашій громадї вже з давних давен впроваджено урядову мову українську. По українськи писало ся і відписувало ся навіть тодї, коли наші власти на се криво дивили ся „не розуміли по українськи“ та лиш на силу приймали українські письма. Громада на се не уважала і ухвалила, що її урядовою мовою є і має остати ся українська мова. Та часи і обставини зміняють ся. Один начальник громади умер, другий що обняв уряд в часї наїзду виїхав з Москалями кудись на „десятину“ а староство затвердило видвигненого і самою громадою і визначнійшими одиницями сусїдних громад М. В. Українця, батька абсольвента віденського унїверзитету. Якеж здиване огортає нас, коли ми бачимо що в нашій українській громадї пише ся тепер всї письма по польски? Звиняємо в дечім начальника, який ізза недостачі часу повірив полагоджене деяких справ писареви — однак не можемо дарувати сього, що він позволяє писареви М. Шуманському на таке легковажене української мови та ухвал попередної ради громадської. Панок сей — член бувшої польської орґанїзації на львівський повіт, випекав ся позірно своєї польскости та став Українцем на се, щоби при помочи других паралїжувати змаганя місцевих Українцїв — і сего вірно придержує ся.

— **Дальші присуди за асентерункові обманства в Кракові.** Як співвинних в асентерункових обманствах в Кракові — про що ми вчера доносили — засудив дальше військовий суд Юзефа Валковінського, повозника на 11. місяцїв тяжкої ґарнїзонової вязницї та на гривну 4000 К, прокуриста Альфреда Сенеля і пивничного Яна Макошинського на 10 місяцїв тяжкої вязницї та на гривну по 1000 корон.

— **Надумали ся.** Нїмецькі часописї доносять, що управа чеського міста Валяхіш рішила відкликати почесне горожанство, яке надала проф. Масарикови, що як звісно втік за границю і веде там широку аґітацію проти Австрії.

— **Нїмецьке товариство з підмогою для Підкарпатя.** В Берлїнї основалось онодї товариство, яке поклало собі як задачу йти з матеріяльною помочю при відбудові Ґорицїї та угорських сїл північного Підкарпатя.

— **Сіль проти потів і утоми.** Один нїмецький військовий лїкар робив довший час досліди над лїчничими прикметами кухонної соли. Між иншим переконав ся він, що 4—5 ґрамів соли зажитої вечером вменшує нічні поти у сухітників. Жовнїри у походї по зажитю згаданої рації потять ся менше та не так скоро томлять ся.

— **Національне відроджене Лодзї.** Як скоро підносить ся національне відроджене в Лодзї свідчить неймовірний розвій народного шкільництва. В р. 1914 було в Лодзї всего 18 шкіл з жидівською мовою викладовою, нинї число їх піднесло ся до 32. Число жидівських дїтий, які є записані до сих шкіл виносить 7.800.

— **Вильно вже польске.** Нїмецькі власти перевели спис населеня міста Вильна, якого вислід мав бути такий що всїх мешканцїв є 136.880, з того Поляків 68.687, отже половина. З того ликують полські часописї що Вильно є польске місто... Характеристичне!

— **Вічні сплетнї.** Показує ся, що та повість поширила ся і не погасає не лише у Львові, але появляєть ся і дальше на западї. В Кракові ходила чутка про нову евакуацію міста спричинену будьто апровізаційними трудностями. Ц. і к. команда кріпости пояснює безосновність такої чутки і заявляє, що виступить всею рішучістю проти тих темних духів, що хотять викликати переполох.

— **Романтична дезерция.** „Neues Wiener Journal“ з 2. с. м. подає довгий опис обманів та засуду дезертира Мілєра. Ось як представляєть ся справа:

В серпни 1914 втїк зі свого відділу в Будапештї рядовик Мілєр. Через довший час укривав ся він в столицї Угорщини, та коли стало йому там надто горячо, викрав військові документи одного дентиста та виїхав до Відня. Тут жив під ріжними іменами: раз представляв себе за барона, то знов за офіцира. При сїм розпочав він натяганя на велику скалю. Між иншим познакомив ся на улицї з одною дївчиною, якій заявив, що приїхав до Відня з позиції лїчитись в шпиталї. Притім представив її своє скрутне матеріяльне положенє. Дївчина дала йому пару корон. Від сього часу стрічались вони щоденно, причім дївчина за кождим разом помагала йому меншими квотами. Хитрий Мілєр познакомив ся в тім часї з одною Полькою-ґрафянкою, жінкою висшого урядника з Кракова С. та її молоденькою сестрою. З ними кинув ся він в розгульне віденське житє, платив їм театри, запрошував на забави, — а все те дїялось за вманені у бідної дївчини гроші. Загалом натягнув він свою жертву на 3000 К та щез з бруку. Відтак натягав ще инші дївчата, а коли взрів, що починає тратити ґрунт під ногами, виїхав до Бадену. В протягу 36 годин запізнав ся, залюбив ся та заручив ся з дочкою одного професора унїверзитету. Одна панї, його повірениця виїхала до Відня, щоб купити для нього військові ордери заслуги. На заручинах, на яких виступив в ґальовому військовому убраню удекорований медалями були присутні також і офіцири. З розмови з Мілєром набрали вони переконаня, що справа його ранґи неясна. Мілєра арештовано. На розправі перед военним судом у Віднї засуджено опитного обманця на два роки вязницї. Мілєр прийняв вирок, просив однак, щоб вперід міг одержати дозвіл на дальшу військову службу на фронтї.

— **Нїмецькі часописї на фронтї.** На всї нїмецькі фронти висилаєть ся денно 800.000 ґазет; в війнї 1870/71 висилуно тільки около 25.000.

— **Трудно відвикнути.** „Kuryer Warszawski“ доносить: 24 учеників школи Кринського з учителем пішли на прогульку над Вислу, співаючи пісні по російськи. Всїх арештувала нїмецька полїція.

— **Цїсарський адютант хорий.** З Відня доносять, що цїсарський адютант ґр. Паар від кількох днів хорий.

— **Віденські офіцири кумами.** Як наші війська увійшли на Волинь, не богато застали там людий. По селах остали жінки з дїтьми, та старики, бо усїх здібних до війська або забрали силою уступаючі Москалї, або настрашені неправдивими чутками, немов би „Австрійци і Германи“ усїх різали, повтїкали і села остали пусткою. Перш усїх покинули свої становиська попи, а число новонароджених дїтий є там дуже велике. Та не було кому їх хрестити. Побожні селянки журили ся, що у такий непевний час проживає так богато малих поганчат між хрещеним народом. Коли у одно таке село зайшли наші віденські жовнїри краєвої оборони вислали селяни свого начальника громади до військової команди з просьбою, щоби позволила нашому гр.-кат. священикови хрестити дїтий. Приїхав військовий священик і день хрещеня дїтий був визначений. Заходило ще питанє, кого просити в куми, бо як звісно, своїх мужів не було в селї. Посоловіли жінки шукаючи кумів, аж нараз повеселїщали, коли набрали переконаня, що австрійські офіцири можуть бути кумами. Згодив ся один і другий бути дитинї хрестним батьком, а під вечір не жінки шукали кумів, а офіцири шукали дїтий, щоб стати кумом. Кождий похресник одержав імя свого хресного батька. Так отже в українському селї появили ся Карли, Франц Йосифи, Вільгельми ітд. Кожда дитина дістала крім щедрого грошевого дарунку ще золоту річ на памятку. Імена дїтий будуть наглядним доказом, як далеко зайшли віденські офіцири, як також людяного їх поведеня з людьми в окупованім краю.

— **Присуд в справі жінки анґлїйського премієра.** Льондонська часопись „Globe“ посуджувала жінку анґлїйського президента мінїстрів Аскіта, начеб вона роздавала дарунки нїмецьким полоненим офіцирам. Суд засудив обжалованого редактора на кару грошеву в квотї 1000 фунтів штерлїнґів, та на поношене процесових коштів.

— **Успішні лїки.** На ревматизм: Бальсам антиревматичний (ченстоховський 2 К), Антиревмат. таблєтки (3 К). На свербячку: масть і мило (2 К). На епілептичні недомаганя (200 таблєток 6 К). Головний вибір і склад висилковий: Беніґніни і крему всхідної красоти (на веснянки і всякі прищі)(Склад масти і мила: Лєшніцера, Оя-Діяна, Ґурагумори і т. д. Всякі антисептичні средки против тифусови, холєрів і тайним хоробам. Для коний: Лініment на пархи (1 л. 5 К). Масть на відмороженє, полнітки, против вошам. Нервотон Віткевича. Нерволь. Всякі бальсами жолудкові і т. д. висилає. — Юл. Лопатка, аптикар в Коломиї, ул. Ягайлоньска.

— **Хто видумав зеро?** Один нїмецький учений пише в „Leipziger N. Nachrichten“: Воєнна позичка йде на мілїярди марок, а мілїярд має багато зер. В старинних віках Вавилонцї, Греки, Індійцї а навіть Китайцї з їх великою як на ті часи лїтературою не знали зера. Так само Римляни не мали між своїми числами зера. Його місце заступали вони порожним місцем. Зеро видумали що-йно около р. 400 після Христа індийські брамани, а значили його товстою точкою. Араби, які вели торговлю з Індийцями, перейняли, здаєть ся, до своїх чисел сей знак від браманів.

Вживанє зера розповсюднили на заходї Араби, а головно папа Сильнестер II., який запізнав ся з арабською культурою в Еспанїї.

ОПОВІСТКИ.

Пятниця, дня 7. цвітня 1916.

Нинї: 7. цвітня гр.-кат. Благовіщенє, римо-кат. Германа.

Завтра: 8. цвітня гр.-кат. Гавриіла, римо-кат. Діонїзого.

○ Концерт в честь Т. Шевченка устроює українська молодїж ц. к. академічної ґімназії і єї філії у Львові, в салї „Народного Дому“ дня 8. цвітня 1916. Початок точно о годинї 6½ вечером. Вступ за запрошенями. Добровільні датки приймає ся з подякою.

○ Про вислїд конференції в дївочій ґімназії С.С. Василїянок можуть родичі або опікуни одержати інформації в канцелярії дирекції кождого дня від 8 до 1 г., а в неділю 9 цвітня від 9 до 10. — Дирекція.

○ Концерт в честь Шевченка. Народна школа ім. короля Данила святкує 55 роковини смерти Тараса Шевченка дня 7. цвітня 1916. в салї „Сокола Батька“ о 4½ годинї по полудни. Програма: Вступне слово. Спів: Заповіт. Деклямація: Перебенди. Вправи тягарками. Деклямація: Сирота. Спів: На волї. Деклямація: Про Т. Шевченка. Сценїчний образ: Вінок на могилу. Дохід на удержанє школи. Місця сидячі по К. 1·50, К. 1·— і 80 сот. Вступ на салю 40 сот., для дїтий 20 сот. 2—2

○ Повідомляємо, що засїданє Виділу Тов. філії „Просвіти“ ім. Тараса Шевченка відбуде ся в суботу дня 8. с. м. о год. 6½ вечером в льокали Товариства (давнїйше льокаль „Сили“ — Ринок 10). — Д-р Евген Озаркевич, голова — Осип Партика, секретар.

ПОДЯКА.

Дня 1. марта с. р. похоронили ми нашого найдорожшого мужа, батька, дїда та прадїда о. Александра Кадайського пароха Грушки помершого дня 27. лютого с. р. в Чернівцях. Тяжкі теперішні обставини не позволили прибути рідні в часї недуги та смерти покійного. Тим глибшу вдячність відчуваємо та щиру подяку складаємо тим о.о. Добродїям, що в прикрих хвилях заступали рідню та несли відраду. Зокрема дякуємо Др. Гузареви, який хорим по синівськи опікував ся, за його надзвичайні стараня, яких з правдивим пожертвованєм докладав.

Сердечну подяку складаємо Впр. Духовеньству за похоронні молитви, Впр. о. Пралатови Костецкому, що мимо своєї недуги взяв участь в похоронах, дальше дякуємо Впр. о. Совітникови Сїмовичови, Всч. о.о. Білинському, Балицкому, Барничеви і Гранківському котрі взяли участь в похоронї, відвідували та опікувались хорим в часї недуги.

За сї послїдні прислуги віддані покійному складаємо щире Спасибіг!

РОДИНА.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 6. цвітня 1916.

На російськім і балканськім фронтї нїчо нового.

На італїйськім фронтї.

На високорівні Добердо очищено на схід від Сельс цїлковито рови, які недавно взяв був ворог. Італїйський протинаступ зломив ся. В відтинку Лєдре і в Юдикаріях ворожа артилєрія піддержувала оживлений огонь. Наступи слабших італїйських сил на наші становиска на північний схід від озера Лєдро відперто. Впрочім ограничувалась боєва дїяльність в деяких відтинках, на середнім огни артилєрії.

Заступник шефа Генерального Штабу полевий маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї.

На захід від Мози зпочатку день мав перебіг дуже оживлений в наслїдок нашого підготовлюючого огня, який був звернений на околицю Haucourt. Пополуднї дїяльність нашої піхоти була також дуже оживлена. Вона взяла приступом село Haucourt і сильно збудовану француську точку опертя на схід від сеї місцевости. Не числячи дуже великих крівавих втрат втратив ворог в неранених 11 офіцерів і 531 жовнїрів, які належали до двох ріжних дивізій.

На правім березї Мози скоро згноблено прібу наступу французів на становиска забрані їм нами дня 2. цвітня в лїсї Cailette і на північний схід від него.

На східнім і балканськім фронтї не зайшло нїчо замітного.

Начальна управа армії.

Пятий наїзд Цепелїнів на Анґлїю.

Воздушні кораблї маринарки знищили в ночи з 5 на 6 цвітня великі зелїзні варстати коло Whitby з великими печами і заведенями а передтим на північ від Hull обкидано бомбами розсаджуючими одну батерію та зроблено її нездібною до борби. Дальше заатаковано фабричні заведеня в Beeds і в околицї та певну скількількість зелїзничих двірців в промисловій области, причім запримічено дуже добрі вислїди. Воздушні кораблї острілювано дуже завзято. Вони вернули зовсїм неушкоджені.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.